

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Педагогічна та професійна психологія»

Шифр та назва спеціальності	Всі спеціальності	Факультет / Інститут	Соціально гуманітарних технологій
Назва освітньо-наукової програми	Для всіх ОНП доктора філософії	Кафедра	Педагогіки і психології управління соціальними системами ім. акад. І.А.Зязюна

ВИКЛАДАЧ

Підбуцька Ніна Вікторівна, podbutskaya_nina@ukr.net

Доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами імені акад. І.А. Зязюна НТУ «ХПІ». Досвід роботи – 17 років. Автор понад 100 наукових та навчально-методичних праць. Провідний лектор з дисциплін: «Вікова психологія», «Конфліктологія», «Педагогічна та професійна психологія», «Основи професійної психології»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Дисципліна спрямована на оволодіння фундаментальними систематизованими знаннями з педагогічної та професійної психології; формування знань стосовно будівництва індивідуальної траєкторії навчання здобувача; засвоєння системи організації конструктивного педагогічного спілкування; формування знань основ професійної діяльності педагога
Мета та цілі	Виробити у аспіранта теоретичні уявлення та практичні навички щодо психологічних прийомів методів викладання, результативного користування знань про властивості психічних процесів, розвитку індивідуальних особливостей особистості здобувачів, визначення темпераменту особистості, особливостей мислення здобувачів і застосовувати ці знання для вдосконалення індивідуального підходу до студентів, підтримка здобувачів протягом навчання тощо
Формат	Лекція-діалог, дискусія, мозковий штурм, ділові ігри. Підсумковий контроль - іспит
Результати навчання	Обґрунтовувати методологічні засади розробки методики викладання психолого-педагогічних дисциплін, моделювати проведення заняття з психолого-педагогічної дисципліни. Визначати мету, зміст, форми і методи навчання, форми і методи педагогічного контролю як ключові етапи розробки методики викладання психолого-педагогічної дисципліни
Обсяг	Загальний обсяг дисципліни 120 год.: лекції – 10 год., практичні – 30 год., самостійна робота – 80 год.
Пререквізити	«Світоглядні та соціально-культурні основи науково-технічної діяльності»
Вимоги викладача	Аспірант зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною та додатковою літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. З метою оволодіння необхідною якістю освіти з дисципліни потрібно відвідуваність і регулярна підготовленість до занять. Без особистої присутності аспіранта підсумковий контроль не проводиться.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ					
Лекція 1	Освіта як предмет психологічного аналізу. Предмет, завдання і методи психології освіти	Практичне заняття 1	Освіта як предмет психологічного аналізу. Предмет, завдання і методи психології освіти	Самостійна робота	Психолого-педагогічна характеристика особистості
Лекція 2	Особистість здобувача і викладача	Практичне заняття 2	Особистість здобувача і викладача		Психолого-педагогічна характеристика навчальної групи
Лекція 3	Зміни особистості у ситуації навчання	Практичне заняття 3	Зміни особистості у ситуації навчання		Ресурси особистісного самоздійснення
Лекція 4	Мотивація навчання	Практичне заняття 4	Мотивація навчання		Психологічний ракурс проблеми розуміння та фасилітація
Лекція 5	Особистість викладача	Практичне заняття 5	Особистість викладача		Адаптація першокурсників до умов навчання
Лекція 6	Вікові особливості здобувачів	Практичне заняття 6	Вікові особливості здобувачів		
Лекція 7	Завдання педагогічного спілкування	Практичне заняття 7	Завдання педагогічного спілкування		
Лекція 8	Психолого-педагогічна характеристика навчальної групи	Практичне заняття 8	Психолого-педагогічна характеристика навчальної групи		
Лекція 9	Психологічні засади інтерактивного навчання	Практичне заняття 9	Психологічні засади інтерактивного навчання		
Лекція 10	Планування часу і кар'єри	Практичне заняття 10	Планування часу і кар'єри		

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна

1. Власова О. І. Педагогічна психологія: Навч. пос. – К.: Либідь, 2005.
2. Rodgers C., Freiberg H. Freedom to Learn. – Macmillan College Publishing Company, 1994.
3. Галузинский В. М., Євтух М. Б. Основи педагогіки та психології вищої школи. – К., 1995. – 279 с.
4. Гірник А. Д. Основи психопедагогіки. – К., 1996. – 239 с.
5. Радчук Г.К. Аксіопсихологія вищої школи, Тернопіль, ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2014. 380 с.
6. Психологія розвитку та успіху особистості: навч. посіб. / Г. М. Закалик, Ю. М. Терлецька, Н. М. Шувар. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. – 488 с.
7. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Підручник. 2-е вид. – К.: Каравела, 2008. – 352 с.
8. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи. Практикум: Навч. посібн. – К.: Каравела, 2007. – 336 с
9. Романовський О. Г. Філософія досягнення успіху / О. Г. Романовський, В. Є. Михайліченко — Харків : НТУ «ХПИ», 2003. — 691 с.
10. Максименко С. Д. Психологія учіння людини: генетико-моделюючий підхід: монографія / Сергій Дмитрович Максименко. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2013. – 592 с.
11. Personality Development across the Lifespan. Academic Press, 2017. – 602 p. <https://www.sciencedirect.com/book/9780128046746/personality-development-across-the-lifespan>
12. Wrzus C. Processes of Personality Development in Adulthood: The TESSERA Framework / C. Wrzus, B. W. Roberts, // Personality and Social Psychology Review, 2017. – Is. 21. – P. 253-277.
13. Halonen J. S. (Chair). Undergraduate Psychology Major Learning Goals and Outcomes. National Learning Goals and Outcomes Task Force Report. Washington, D.C.: American Psychological Association, 2002. 224 p

Додаткова

1. Папуча М.В. Проблеми психології особистісного розвитку / М.В. Папуча – Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2008. – 384 с
2. Upton D. Teaching Psychology in Higher Education / Dominic Upton, Annie Trapp. – 2010. – 328 p.
3. Данилюк І. В. Історія психології в Україні: Західні регіони (остання чверть 19 – перша половина 20 століття). – К.: Либідь, 2002
4. Джонсон Девід В. Соціальна психологія: тренінг міжособистісного спілкування / Девід В. Джонсон [пер. с англ.]. – К.: Вид. Дім “КМ Академія”, 2003.
5. Занюк С. С. Психологія мотивації / С. Занюк [навч. посіб.]. – К.: Либідь, 2002.
6. Кокун О.М. Життєве та професійне самоздійснення як предмет дослідження сучасної психології / О.М. Кокун // Практична психологія та соціальна робота. – 2013. – № 9. – С. 1-5.
7. Копець Л. В. Психологія особистості / Л. Копець. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2007.
8. Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство: науково-методичний збірник / [ред. кол. Н. Софій]. – Київ : Контекст, 2000.
9. Крэйн У. Теории развития. Секреты формирования личности / У. Крэйн [пер. с англ.]. – СПб.: прайм-ЕВРОЗНАК, 2002. – 512с.
10. Кузікова С. Б. Емпіричне дослідження саморозвитку суб’єктної діяльності / С. Кузікова // Психологічні науки: проблеми і здобутки – Додаток 1 до №1, Том IV, – 2012р. – Тематичний випуск «Проблеми емпіричних досліджень у психології» – Вип. 6. – С.132-139.

ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

Структура особистості здобувача та її розвиток. Спрямованість особистості студента (викладача) та результативність навчального процесу. Розвиток особистості здобувача під час навчання у ЗО. Вплив особистості викладача на освітній процес. Самосвідомість – “Я-концепція” та мотивація навчання студента в ЗО. Самооцінка та рівень домагань здобувачів, їхній вплив на ефективність навчання. Характеристика особистості у «проекті постмодерну». Зміни особистості у процесі й результати навчання. Проблеми саморозвитку особистості. Психологічні концепції мотивування особистості. Особливості формування компетенцій. Самоактуалізація та самореалізація особистості. Компоненти мотиваційної сфери. Головні завдання й уміння викладача: континуальна модель. Завдання викладача у культурологічному аспекті – західний коуч та східний гуру. Інтерпретація особистості викладача у моделі «значущого Іншого» та моделі «суб’єктності». Проблема «темної тріади особистості» та професійне вигорання викладача. Головні завдання педагогічного спілкування. Психологічний ракурс проблеми розуміння та фасилітація. Вдосконалення психічних процесів в юнацькому віці і в молодості. Моделі педагогічного спілкування. Характеристики суб’єкта утрудненого спілкування та бар’єри педагогічного спілкування. Характеристика асертивної поведінки. Групові процеси та стани. Етапи формування групи, групові цінності. Компоненти психологічного клімату малої групи. Характеристика взаємин: теорія обміну, концепція «внесків», концепції «значущого Іншого». Головні характеристики команди: ефективна та конструктивна міжособистісна взаємодія членів команди, професіоналізм, здатність узгоджено працювати на спільний результат та орієнтування на загальний успіх команди. Психологічна характеристика студентської групи: структура характеристики, зміст висновків, напрями рекомендацій. Підхід, центрований на студенті. Психологічне забезпечення методик, що використовуються в інтерактивному навчанні. Вплив інтерактивного навчання на особистісну, пізнавальну та емоційну сферу особистості здобувача

ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

Аудиторне приміщення, дошка

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів для оцінювання успішності аспіранта	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Нарахування балів
	90-100	A	відмінно	
	82-89	B	добре	
	74-81	C		
	64-73	D	задовільно	
	60-63	E		
	35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
	0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Бали нараховуються наступним чином:

- результати засвоєння тем протягом семестру (усне, онлайн опитування, виконання практичних завдань) – 20 балів;
- індивідуальні завдання – 20 балів
- іспит – 60 баллів

Критерії оцінювання знань та вмінь визначені відповідним Положенням НТУ «ХПІ» від 23.02.2018
<http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/dokumenti-ntu-hpi-2/>

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ

Аспірант повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при нерозв'язності конфлікту доводиться до співробітників відділу аспірантури.

Силабус за змістом повністю відповідає робочій програмі навчальної дисципліни